

XXV.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov sigtende til at fremme Lehus, Stamhuses og Fideikommisgodsfers Overgang til fri Jorbeieendom m. m.

(Afgiven af Folkethingets Udvalg den 15de December 1871).

Dette Forslag er paa faa Afvigelser nær ordlydende med det Lovforslag om samme Gjensstand, som i forrige Rigsdagsamling blev vedtaget af Landstinget (se Rigsdagsstidenden for Samlingen 1870—71, Tillæg C Pag. 273—288*). Over sidstnævnte Forslag blev der af Folkethinget nedsat et Udvalg, hvis Betænkning findes i ny nævnte Rigsdagsstidende Tillæg B, 1631—44, uden at Forslaget naaede til 2den Behandling i Folkethinget.

Udvalget har anset det ønskeligt at oplyse, at der henhører meget betydelige Jordegodsfer, baade af Hovedgaard og Bøndergods, under denne Lov, og har i dette Diemed hos Justitsministeren begjært Opgivelse af, hvormeget Hartkorn der findes under Hovedgaardene og under Bøndergodsfer paa Majoraterne, og da

Ministeren ved den Betænkningen som Bilag Nr. 1 vedføjede Skrivelse har henvist Udvalget til Statshaandbogen, har Udvalget ladet af denne udbrage den Betænkningen som Bilag 2 vedføjede Fortegnelse over Hartkornet under Majoraternes Hovedgaard og Bøndergods efter Statshaandbogen for 1871. Heraf ses det da, at der ved Udgangen af 1870 henhørte under Majoraterne i Alt 54,358 $\frac{1}{4}$ Td. Hartkorn, hvoraf 12,768 $\frac{3}{4}$ Tdr. faldt paa Hovedgaardene, 41,108 $\frac{1}{2}$ Td. paa den fæstepligtige Jord og 481 Tdr. paa bortfæstet Hovedgaardsjord. Derfor dette fæstepligtige Hartkorn omskrives til Pengeværdi efter Forholdet af 1,308 Rd. pr. Td.*), udkommer der en Sum af 53,769,918 Rd. Da Danmarks hele Fæstegods andrager omtrent 55,000 Tdr. Hartkorn, henhører følgende over $\frac{2}{3}$ deraf under denne Lov.

Ungaende Forslagets Indhold har der — ligesom i forrige Rigsdagsamlings Folkethings-

*) Afvigelseerne ere disse:

at i §§ 20 og 24 er „Gaard“ og „Gaarde“ ombyttede med „Sted“ og „Steder“, og at det sidste Stykke i § 22, saaledes lydende:

„Der skal derhos i Overensstemmelse med den i Forordningen af 21de Mai 1845 § 28 givne Regel kunne meddeles Konfirmation paa testamentariske Dispositioner over deslige Eiendomme, hvorved der for den i Dispositionen indfattede Arvings Levetid gjøres Indskrænkninger i Raadigheden over Eiendommens Substant, dog at der i samme Omfang, som hidtil har været Tilfældet med Hensyn til andre i Medfør af Forordningen af 21 Mai 1845 § 28 konfirmerede Testamenter, paa Begjæring af vedkommende Arving kan meddeles Samtykke til, at de Raadigheden over Eiendommen saaledes paalagte Baaud helt eller delvis ophæves“.

nu er ubeladt.

*) I det fra det statistiske Bureau udkomne Skrift: „Om Salg af Selveier- og Fæstegaarde i Aarene 1860—69“ anføres det som Resultatet af forskjellige Undersøgelser, at i Aarene 1860—69 har i Danmark Gjennemsnitsprisen af en Fæstegaard været pr. Tønde Hartkorn i det Hele 1,326 Rd., og at for Hartkornet, som blev solgt til Fremmede, blev i det Hele i det nævnte Tidsrum betalt 1,693 Rd. pr. Td., hvortilmed det, der overdroges til Fæsterne selv eller deres Slægtninge, ifkun blev betalt med 1,308 Rd. pr. Td. Hartkorn.